

**Høyres stortingsgruppe
v/Karoline Bjørklund**

Dato: 25.04.2024

Sårbarheter ved EØS-avtalen – Skriftlig innspill i forbindelse med Høyres høringsmøte 26.4.2024

Innledning

Offshore Norge representerer over 100 bedrifter innen ulike offshore-sektorer. Størst er olje og gass, hvor vi representerer operatørene og rettighetshaverne offshore samt en lang rekke service- og leverandørbedrifter. Vi representerer også de nye offshore-næringene havvind, CCS, hydrogen og havbunnsmineraler. Alle disse er direkte påvirket av europeisk lovgivning, og av hvordan dette får konsekvenser direkte og indirekte for norsk lovgivning og norske rammebetingelser. EU er dessuten Norges absolutt største marked, også for offshorenæringen. Derfor har Offshore Norge oppmerksomhet mot EØS-avtalen, og Norges forhold til EU generelt.

Offshore Norges erfaringer med dagens EØS-prosess

Spørsmålet om et lovverk som er under utarbeidelse er «EØS-relevant» eller ikke, må ikke stå i veien for at norske myndigheter engasjerer seg for å sikre et godt utfall for Norge.

Etter Offshore Norges erfaring gir norske myndigheter i noen tilfeller uttrykk for prinsipielle sider ved foreslåtte lovsaker i EU i en tidlig fase. I den videre behandlingen i EU er som regel norske myndigheter lite engasjert, og oppleves som avventende. Dette kan gjelde saker som vil få stor betydning for næringslivets aktivitetsnivå, kostnader, sikkerhet og sysselsetting. Det kan også gjelde saker som vil påvirke norske klimagassutslipp. I energirelaterte saker offshore kan det også få nasjonaløkonomiske konsekvenser på grunn av denne næringens størrelse i Norge.

Næringslivet er i stadig større grad aktive i å skaffe faktagrunnlag og gjøre konsekvensutredninger for å vurdere hvilken betydning foreslåtte lovsaker i EU vil få for aktørene i Norge, og informere Europakommisjonen, EU-parlamentarikere og medlemslandenes representanter i Det europeiske råd. EU er helt avhengig av en fungerende offshore energisektor i Norge for å sikre sin energiforsyning og råvarer til

kjemisk industri m.m. Det er derfor også av stor betydning for EU at virkningene for Norge blir godt forstått i utarbeidelsen av lover og regler i EU som vil bli del av norsk lov gjennom EØS-avtalen.

I denne situasjonen er det av stor betydning at også norske myndigheter gir tydelige innspill til aktørene i Brussel. Ikke bare i form av politiske erklæringer, men med konkrete innspill i form av fakta og erfaringer fra Norge og norsk sokkel. Dette opplever Offshore Norge at skjer i for liten grad i dag.

Et konkret eksempel på hvor viktig myndighetenes bidrag kan være finner vi det det siste årets arbeid med EUs metanforordning, hvor Olje- og energidepartementet og Petroleumstilsynet etter oppfordring og tilrettelegging fra næringslivets side deltok i et konkret arbeid med å bringe fakta og erfaring fra norsk sokkel inn i diskusjonene i Europakommisjonen og i Rådet, selv om det ikke er klart om denne forordningen vil bli tatt inn i norsk lov. Informasjonen fra norske myndigheter til EU-institusjonene har vært viktige for å få etablert et bedre og mer gjennomførbart regelverk, som også er hensiktsmessig for aktørene på norsk sokkel og derved også for Norge som energileverandør til Europa.

Brexit har endret EUs eget kunnskapsgrunnlag for offshoresektoren. EU har ikke lenger et stort offshore-land blant sine medlemmer. Dette gjør Norges innspill desto viktigere for EU. Det er samtidig en mulighet for Norge – både myndigheter og næringsliv – til å bidra til at ulike offshore-regelverk som kan komme til å gjelde for Norge utformes slik at det blir hensiktsmessig for norsk sokkel – og for Norge. I dag utvikler EU «sokkelregelverk» med begrenset egen sokkel. Nederland er nå EUs største offshorenasjon målt i aktiviteten innenfor energisektorene.

Et annet område hvor vi også opplever utfordringer i EØS-håndteringen er at det er forskjeller mellom ulike norske myndigheter i hvordan de utøver EØS-arbeidet og i innlemmelsen av EUs regelverk i norsk regelverk. Det resulterer i ulik saksbehandling, og sett utenfra, utfordringer med samarbeid om slike saker.

Dette blir enda mer utfordrende av det faktum at mens de aktuelle lovsakene tidligere gjerne var mer avgrenset og sektorspesifikke, så er mange regelverkssaker fra EU nå sektorovergripende. Dette fordrer et mer utstrakt samarbeid mellom myndighetsorganene også i Norge. En viktig årsak til denne utviklingen er at den grønne omstillingen og klimatilpasning er grunnleggende for en stor andel av nytt regelverk i dag.

Om EØS-utredningen

EØS-utredningen (NOU 2024:7) gir en grundig og oppdatert beskrivelse av EØS-avtalen og hvordan den legger rammer, eller påvirker rammene, for næringslivet i Norge. Den samsvarer i hovedsak med Offshore Norges standpunkt og posisjoner som berører de næringene vi representerer.

Vi ønsker en fornyet og opplyst diskusjon om Norges tilknytning til EU velkommen, og Offshore Norge mener at utredningen med fordel kan brukes som utgangspunkt for en slik diskusjon om hvordan EØS-avtalen, andre avtaler med EU og Norges tilknytning til EU generelt bør utvikle seg i tiden som kommer. Utredningen legger etter vår mening diskusjonen om en annen avtale med EU som et alternativ til EØS-avtalen død.

Offshore Norge mener:

EØS-utredningen

- EØS-utredningen (NOU 2024:7) er god, og bør brukes som utgangspunkt for diskusjoner om EØS-avtalen, andre avtaler med EU og Norges tilknytning til EU generelt.

Ressurser

- Relevante departement og underliggende etater må tilføres ressurser, eller omdisponere dagens ressurser, slik at de får nødvendig kapasitet til en bedre og mer hensiktsmessig EØS-prosess.

Koordinering og samarbeid

- Norske myndigheter må sikre en bedre koordinering og samarbeid om EØS-prosessene på tvers av sektorer og ansvarsområder.
- Det bør innføres felles rutiner og rapporteringskrav i forvaltningen, inkludert felles rutiner for publisering av høringer, en felles digital løsning (høringsportal), og det bør vurderes et felles saksbehandlervertøy.
- I alle departement bør en statssekretær ha særlig ansvar for EØS-saker.

Engasjement i utviklingen av EØS-relevant regelverk

- Norske myndigheter må øke arbeidet med systematisk og tidlig påvirkning av EUs lov-prosesser.
 - Norge er det EU/EØS-landet som har suverent størst offshoreområde og offshoreaktivitet innen energisektoren, og må øke arbeidet med å gi innspill til regelverk som vil påvirke Norge mest av alle.
- Tydelige innspill som er i tråd med Norges økonomiske og samfunnsmessige interesser må gis, selv om det ikke er avklart om regelverket blir tatt inn i norsk lov.
- Norge må utnytte bedre de arenaer der norske myndigheter har møte- og talerett.
- Norske myndigheters deltagelse i utviklingen av nytt EU-lovverk må forankres og diskuteres med nasjonale interessegrupper.
 - Dette vil både kunne sikre kvalitet i myndighetenes arbeid, understreke norske interesser og styrke interessentenes egen deltagelse i diskusjonene

i EU. Det vil også legge grunnlag for bedre prioritering av myndighetenes ressursbruk inn i EU-arbeidet.

- Norske myndigheter bør jobbe mer systematisk for å få norsk representasjon inn i de ekspertgruppene som EU-kommisjonen nedsetter på relevante områder.
- Norske myndigheters generelle innstilling til påvirkning av EU-regelverket må endres i retning av en mer proaktiv og positiv holdning til tidlig og effektiv påvirkning.

Innlemmelse i norsk lov

- Etterslepet av rettsaker som skal vurderes innlemmet i norsk lov må reduseres betydelig.
 - For næringslivet er det viktig med mest mulig felles regelverk i hele det indre markedet – noe som egentlig er et bærende premiss for at det indre markedet skal fungere godt. Etterslepet gir derfor store utfordringer for mange bedrifter som er aktive i det europeiske markedet.
 - Vi gir honnør til arbeidet som er satt i gang med å redusere et altfor stort etterslep. Vi vil likevel påpeke at det ikke kan baseres på dugnad, men at systemet må skaleres slik at det kan håndtere et betydelig antall rettsaker som skal innlemmes i norsk lov også i framtiden.
- Forvaltningen må tilføres større ressurser, ref. mange av punktene over.

Nasjonale eksperter

- Ordningen med norske nasjonale eksperter i EUs ulike organer må utnyttes i så stor grad som mulig. Ekspertene vil ikke ha en rolle som påvirkere, men de vil bringe hjem kunnskap om ulike saksområder, om Europakommisjonens arbeid, og de vil sikre at forståelse av forvaltningsprosessene i EU bringes hjem til norsk forvaltning etter endt tjeneste. I tillegg vil de formidle kunnskap om norske problemstillinger og forvaltningspraksis til Kommisjonen.

Vennlig hilsen
For Offshore Norge

Erling Kvadsheim
Internasjonal sjef

